PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PL
248
T396
O4
1886

Tarhan, Abdulhak Hamit
Olu

634
18/705

Tarhan, Abdülhak Hâmit

عبدالحق حامد

Ölü

اولو

طابعی وصاحبلری : قره‌بت و قصبار

مرجعی ومحل فروختی باب‌عالی جاده‌سنده قره‌بت وقصبار افندیلرك ۲۵ نومرولی کتبخانه‌سیدر

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتیله طبع اولنمشدر

استانبول

(دیقران قره‌بتیان) مطبعه‌سی — باب عالی جاده‌سندنومرو ۲۵

۱۳۰۳

LIBRARY
DEC 2 0 1971
UNIVERSITY OF TORONTO

PL
248
T396
O4
1886

(دیقران قره بتیان مطبعه سی — باب عالی جاده سنده نومرو ۲۵

مؤلفك طبع اولنان اثرلری

ماجرای عشق
صبر و ثبات
انجلی قز
دختر هندو
نظیفه
نسترن
تزر
اشبر
صحرا
طارق
بلده
اولو
مقبر

طبع اولنه جقلر

ابن موسی
قحبه یاخود بر سفیله نك حسبحالی
غرام
لیبرته
زینب
ساردانا پال
حجله
بر مجموعهٔ اشعار، هب یاخود هیچ
بونلر اودر

ـ اولو ـ میدان انتشاره برقیافت ادبیه
ایله چیقمیور . طبیعتیله حفرهٔ نسیانه
کیتمك ایچون او میداندن فقط بر کره
مرورایده‌جك .... مقبر
کبی اولو دخی بر مرحومه‌نك نامنه‌درکه
خیال اولمش بر وجوددن تراب اولمش
بر حقیقتدن بحث ایدر .

عبدالحق حامد

اولو

١

بن بوكون صانيرم كورديكم فناالقدر
ديمكه بويله فنالق خدايه لايقدر

. . . . ، . . . . . .
. . . . سائقدر

بيليرمی كورديكنی خواب ايچنده كئی
بن جهانده كی حالم بوكا مطابقدر
يازق خبير دكل بونده بر حقيقته دل
اكرچه كورديكمز سربسر حقايقدر
انی تجسسه وار بزده ايجق استعداد
ديمكه كنهی شيئك بوعقل فارقدر
كوروبده بيلماملكی اكلامش ديرم محضا
فقط ديمم بشرك شونده علمی لايقدر

. . . .
. . . . ، . . . . ناموافقدر

سزادر آدم ايچون معنوی بر استقبال
كه هيچ كورمديكی بر جماله عاشقدر
لزومی وار ايسه معدلت آنك نيچه
جهانده چكديكمز اضطراب ناطقدر

لیال ایچنده خیالاته بکزه‌مسه‌مده نی
ازاله ایلیه‌جك بر صباح صادقدر
وجود وحدته موهوم ذره‌لر میزان
بیوك كوچك شو عوالم بتون خوارقدر
وجود آدمه‌ده شونده برجهان دنیایر
او كاینسه بن دیه‌مم مهر وماه فائقدر
ایدر لیالیٔ هجرانی که بکه تنویر
سرمده فکرت وحدتکه برق صاعقدر
بو کائناتده هرشیده کوکده قرانده
کوکلده جانده برالله وارکه خالقدر
بزه کورنسه‌ده مظلم مثال جای غروب
بوقبرلر هپ انك نورینه مشارقدر
بیروتده قوملره دفن ایتدیکم غریبه‌دخی
معین او خالق بی‌مثل ذی خلایقدر

٢

خدا او کنده کرك بر وظیفه انسانه
که بیلمه‌دن بونی ایفا ایدر او بیکانه
بن اول وظیفه‌یی زیروحه منحصر کورمم
شمولی واردر انك همده جسم بی‌جانه
طیور نغمه شجر نشو ایله صوجوشش ایله
حجر ثبات ایله برطرز ایله غریبانه

يتيم كريه ومقبر سكوة ايله ابدى
قيلار وظيفه‌سن اعلا حضور يزدانه
نه‌يم فقط بيله‌م بن نيچون دوشونمه‌ده‌يم
نيوب ايچوب ده ايشم بكزمه‌مكمى حيوانه
بهيمه‌نڭده فقط بردوشونجه‌سى اوله‌جق
كه دردى وار كورينور احتياجى درمانه
نيچون حياته ويرسون زوال فكرمزڭ
ويرن بوكون ابديت جهانده برآنه
نه‌در لزوم ظهورم بو خاك اسفلده
غريق اولوب كيده‌جكسه‌م محيط نسيانه
خير، كيدن ابديدر ظلام ماضى‌يه
اوت، كلن ازلى‌در فضاى دورانه
بنم فقط بوبولش كندى عقلمڭ بولشى
اويارمى فكروحسابم حساب رحمانه
بوشك مظلم پرتوكشڭ نتيجه‌سيدر
صباح كورمز ايسه‌م كه بوليل هجرانه
ويرن صفاتى دخى كبريايه عقلمدر
اوعقل ايله چيقيلورمى بوكون بوميدانه
اوعقل ايله فقط ايتمز ايسه‌م محاكمه‌مى
نه‌سويليم كه بن اولسون جواب وجدانه

صورار بو حکمتی یردن سما سمادن یر
جواب عجز ویرر دائم ایندن انه
بو کون او عقل ایله درك ایتدیکم شودرکه بنم
بو کائنات وارر سجده لرله پایانه
زوال بولدی و یا بولمدی دیمکمی کرك
بیر وتده قوملره دفن ایتدیکم او جانانه

٣

عقول بیلمکه قادرمی سرا کوانی
عیون فرق ایده بیلسونمی عمق زندانی
نصل مسافه ویرر برقلر سمواته
نصل احاطه قیلار اشك دیده عمانی
دهور نامتناهی کلوب قیلار تقبیل
رسیدهٔ ازل اولمش کرور ازمانی
بو جلوه کاه فناده بقاسیدر مشهود
خدادینور او وجودك که کورمه یز انی
بیوکلکك دخی یوقدر حدودی پایانی
کچوکلکك دخی یوقدر حسابی میزانی
اولوب کیدر بو ایکی قوته تلاقیکاه
ویرن او حاله وجود اقتضای فرمانی
ظلال ایچنده قالیر نابدید مستقبل
احاله ایلر ایسه‌ك حاله چشم امعانی

دوشراومرتبه انسان کریوهٔ جهله
نه مرتبه بوکون ارتارسه علم واذعانی
بو حال ایله اکا کولسونمی چهرهٔ مقصود
بو حال ایله قورر البته چشم کریانی
غریبدر فقط اول کبریای ملطقه‌نك
بو حال ایله بیور ارتارجلال ایله شانی
نه درلو نام ویرلسون شهید بی نامه
نه یولده کیدیرملم بریتیم عریانی
نه‌در اوقهقهه‌لرکیم ظفر ترانه‌سیدر .
نه‌درقتالده بر زخمخوارك افغانی
بوخسته‌پیر او رهایاب اولوملردن
بزی اولومدز ایدن سرشکستهٔ حیرت
اواولماسه اوله‌مازکن وجودك امکانی
نصل اولورمثلا ایتمامك فغان وغریو
کوکل آکنجه بودم حال زارجانانی
بیروتده قوملره دفن ایتدیکم او غنجه فملك
بیتوب دوداقلری میدانه چیقدی دندانی

٤

اولوم قیلار بزی ایقاظِ خواب غفلتدن
آیرمیان‌ده او لکن طلام حیرتدن

سنك دليلك اولور هم سنی ایدر تعقیب
آغر كلير سكا رفتاری فرط سرعتدن
ایدر تمسخر ایله خنده بر كناره طوروب
دونوب كيدنجه قدر بز بورزم عشرتدن
كزين مسيره‌ده اكلن يا بر ضيافتده
اولور برى اكا همپا اوكون اوهيئتدن
كولوب شفق طوغه‌جقكن سنكده خورشيدك
انك چيقار يوزى دهشتله عمق ظلمتدن
اميد ويأس ويرر ، بر يانده دود جحيم
او بريانده چيچكلر بهار جنتدن
كهی ورودینی بكلر دودست ایله آدم
كهی دوچشمنی اورتر دوشونسه دهشتدن
نصل تعقل اولنسون فرائضی عمرك
عقوله ضعف كلير دائما بوقوتدن
اولوم دكلمی ایدن بر مریضه بخش سكون
ايدرسه‌ده انی مهجور بزم الفتدن
اورتبه رنج كورر صانكه بونده انسانكه
اولينجه هيچ كوز آچمز منام راحتدن
عقيده رهبر ایكن بر جهان باقی‌یه
اولوم دينجه اولير فانيان حشيتدن

فنون ظنون دیمه‌در حکمتك آدی حیرت
صوکنده چونکه اومعنی چیقار بوصورتدن
اوکندی کندینه کورمز فقط اشارت ایله
اوکندی کندینه کلمز ولیك قدرتدن
طورر حقیقت اشیا تراب شکلنده
سؤال آخرت ایتدکجه بن بو تربتدن
عنایت ایله الهی بیوکلکك بیلیرز
یازقدر ایلمه نومید خلقی رحمتدن
بیروتده قوملره باتمق امیدملك کونشی
نه اولدی اکلامدم ذره بن بو حکمتدن

٥

اوت حقیقت اشیا تراب شکلنده
بونك ادله‌سی وار بی حساب شکلنده
قالان بوکون بزه انجق امید غفراندر
انی چکر طورر ادم شکلنده
عجب ترابه نه‌دن نفرت ایلسونکه بشر
کوزکمیان بر او وار اضطراب شکلنده
نه شبهه اول واخر وجود مطلقدر
اوقورسه عالمی انسان کتاب شکلنده
فقط نیچون قاله‌یم ناله‌لر بویله غریب
بوباغزارده بن برغراب شکلنده

بنم هله نه‌دن اولسون شئامتم مشهود
کوررسه دیده کناهی ثواب شکلنده
اکر غبار ایسه انجام حسرتم یارب
نه‌در بوشی که دوشر کوزدن آب شکلنده
اکر دینیرسه، هیچ اولمازسه بر تسلی‌در
بو بحرده یشارم بن حباب شکلنده
که اول حباب یینه بحر ایچنده‌در موجود
معین اولسه‌ده چوق انقلاب شکلنده
بو مهلی نه‌یه مدخل شمار ایدر انسان
زمینه طوغری آچلمش اوباب شکلنده
حیات نامی ویرلمش نه‌در بو ظل ثبوت
اولوم دیرز او حقیقت نه خواب شکلنده
سکوتدر چیقه‌جق سجده‌دن صالالردن
کوکل طنین ایده طورسون رباب شکلنده
کورنمیور بزه شمس حقیقتك نوری
فقط سحابی عیاندر نقاب شکلنده
سرمده هب شو سؤالك تکررین طویارم
بو کفت وکولره قارشو جواب شکلنده
خبیر اولورمی عجب حال کریه‌بخشمدن
کوزمده نوری قالان درناب شکلنده

بیروتده قوملره دفن ایتدیکم اوتازه وجود
آلورمی کوز یاشمی آب وتاب شکلنده

٦

نیچون حضوری بو اولسون بو مضطرب سفرك
نه‌دن نتیجه‌سی یوقمش سرور ایله کدرك
بتون صحیفه‌لری انقلابه دائر ایمش
نتیجه‌سیسه مؤثر بو هشربا اثرك
جهانده بر برینی خلق ومحو ایمش عادت
بودر عقیده‌سی اهل وقوف بی خبرك
فقط بو حالی اواشیایه بخش ایدن قوت
الاهدر اوبرنجی الاهه کوکله یرك
بنم تولدمه مادر وپدر باعث
فقط وجودینه باعث نه‌مادر وپدرك
بونکله ثابت اولور اصلمزده خاکی یز
عجبمی اصلنه برمیلی اولسه بونده سرك
ید خودنده کبی همید خودنده دکل
کیمك یدندەدر ایا اراده‌سی بشرك
نه‌یولده برکونشك ظلی‌در بوکلشن عشق
نصلدر آتشی یارب بوکوردیکم شررك
تصادفكده دیرم نام وشانی قانوندر
بوکونکی نانی تصادفسه نیلیم قدرك

دینور مخافت باری بیوك فضیلتدر
دل اعتبارینی اکلار بو قول معتبرك
فضیلت اولمسه‌ده اول صفت طبیعیدر
نه‌در یاحکمتی الله اوکنده سجده‌لرك
او خالقك جبروتنده اولمسه هیبت
اولورمی بزده ثبوتی رجاایله حذرك
اکر شو طوپراغك التنده برپناه اومسه‌م
طورورمی‌یم سرقبرنده بن اوسیمبرك
نولوردی بر طرفندن چیقدی نور زکا
مواد عقل‌ایله مملوطوران شورهکذرك
جهانده سنسین الهی یتیملر باباسی
چوجقلرم نه‌روا شاهدینی چشم ترك
قالان چیچکلری‌ده رنك وبوی خاك ویرر
بیروتده قوملره دفن ایتدیکم نهال زرك

٧

کوکل نه مرتبه اولسه بوحزن ایله محزون
اولور اومرتبه بر بشقه شوق ایله مشحون
دینور که حزن وکدر بونده درس حکمتدر
باقلسه اولملی محزون اولان کشی ممنون
اودرسدر ینه ایلر فقط بوعالمده
کهی قوی‌یی زبون کاه عاقلی مجنون

آلشمیور نه عجب انقلابه طبع بشر
بو کون جهانده اولور کن نه وارسه دیکر کون
توحش ایتمز ایدك بلکه بز مهالکدن
اکر حقیقته اولسه خیالمز مقرون
بویانده دیدهٔ ادرا که یلدیرم چارپاز
فقط اویانده ملکلرله ایرلر مسکون
[١] اولور بویانده بکا - نهرکلب - وادیٔ حزن
اولور اویانده سکا منبع صفا - جیحون -
عله اونوتمیه لم اختلاف امزجه یی
امور دلده دخی بشقه در قوی وزبون
کورنجه غنجه یی کوکلك سنك کشاده اولور
کورنجه غنجه یی کوکلم بنم اولور پرخون
بنم کالم ایچون دیکرین ازاله ایدن
کوزل قیلار انی ایتمك ایچون بنی مفتون
اولورمی بویله مسائلده جای چون وچرا
بزی بودرلو یراتمش اه خالق بیچون
الهك ایشلرینی کندی ایشلرك صانمه
سنك قیاسکه اویماز بو حادثات وشئون
شوامره ظلم ویا معدلت دیمك بوشدر
نه سویلسه‌ك اکا دائر یقین دکل مظنون

[١] (نهرکلب) بیروتده براقارصویك اسمیدر

نشیب عمرو یاخود فراز عمر دینور
صحیحی هانکیسیدر شبهه‌دن دکل که مصون
بتون سرائری تدقیق ایدك خدا ظاهر
بتون مظاهری تعمیق ایدك خدا مضمون
بیروتده قوملره دفن ایتدیکم او کنج شباب
انك ایچنده‌ده باقدم بو کون اودر مدفون

٨

یازق حیا ایدر اولدم بو کون حیاتمدن
قالیرسه واه بو غم صکره‌یه مماتمدن
جهانده شوق ممات الك بیوك دلیلمدر
بو کون که یلدیزم آیرلدی کائناتمدن
نه‌در ثنای غریب ایلرم بو حالمده
ملکمی اولدم اولنجه ملکسماتمدن
اویوب بلاهتمه بن نه تسلیت بولدم
الاهه عز و صفت برله خود صفاتمدن
ترصد ایلمه‌در برضیای روحانی
بو موجهٔ سیه اوزره غرض ثباتمدن
خدا بیلیرکه ویردم بن انحاره وجود
اولایدی سودا ومه‌غایبه وفاتمدن
وجود بی ثمرمدن نه منتظرسه فقط
اودر نما بوله‌جق خاك بی نباتمدن

بو کون عموم ایله برلکده بن ده جزم ایتدم
ثباتم اولمدیغن ایشده ترهاتمدن
نه بکلیور بیله‌مم والده‌مله اولادم
فضیلت اومماز ایکن بن بو کون شو ذاتمدن
نیچون ضیاعمی برسود کورمیور نظرم
زیان کلوب طوریورکن بکا نجاتمدن
مواجهه‌مده بوبی‌وجه سوزلری اکمه
بنم سکا نه چیقارمش توجهاتمدن
نه بر علامت ماتم نه رنك سودادر
سیاهچهره‌لکمدر چیقان دواتمدن
بنم بو هیئت عظمی نه استفاده ایدر
لسان عجزه قیافت ویرن لغاتمدن
او آه بیهده‌دن بن ده شمدی بیزارم
کنایه سویلمه‌یك بحث ایدوب نکاتمدن
اولور بنم نه توجه قزاندیغم معلوم
بو کون حیاته یارین موته التفاتمدن
[۱] بیروتده زیر حجر دنسه بر دهان خموش
ویرر بو عالمه تقریر ضایعاتمدن

---

[۱] زیر حجر دنسه ـ یر برنه قوملر ایچنده نسه ـ دیمك‌ده اولور .

۹

بو طاش جبینمه بکزر که عین مقبردر
طیشی سکوت ایله ظاهر درونی محشردر
بو خاك لیلهٔ امیدی اندیرر بنجه
باقلسه ظلمته بکزر فقط منوردر
بو قبر تازه بنم مهر فکرتمدر که
براز سفیل ایسه‌ده حفر ایدنجه برتردر
ای آفتاب که بالای سرمدیتدن
بتون عوالمه نورك حیات کستردر
بو قبر ساکتی احیایه یوقمیدر تابك
بو قبر کیم ایچی برنجم روح پروردر
دکل ستاره او برجسم پرور ایدی
که عرش رحمته تکبیر ایله سفربردر
سحر او راهروه خندهٔ ملائکدر
طلوع مهر حقیقتسه شام اسمردر
او کون که بن بوله‌مم برطرفده جای قرار
تفحص ایتدیکم البت او وجه اصفردر
او شب که فکر ایله بی خواب اضطراب اولورم
دوشوندیکم ینه البت او چشم بی‌فردر
تصادف ایتسه‌م اکر برجنازه‌یه یولده
صانر کبی اولورم کیم او ماهپیکردر

ينه اوكمده خصوصيله بر كلين كوردم
ايچم همان ديمك ايستركه اول سمنبردر
سكوة ايچنده بيك اصوات ايچنده هر يرده
ايشتديكم نفس وايسين دلبردر
حقيقته ايكى شخصم بن اعتقادمجه
برى هميشه مبشر برى مكدردر
بيروتده قوملره دفن ايتديكم كوزلسه بنم
ايچمده خنده‌نمادر باشمده مقبردر

١٠

بوكلشنك اوله‌مم مبتسم بهارندن
حياتم اغليه‌رق كچدى جويبارندن
اولورسه بر اوچوروم يار اولور يا بسترسنك
جدا دوشن سرسودا نشينه يارندن
روامى همره عمرم دوشنجه كردابه
شمار موجهٔ بحر ايليم كنارندن
اكرچه كيتمكه بكزر پينده مهرومهك
شتاب ايدوب كيديور روح رهكذارندن
زمينه طوغرى وجودم بر انجذاب طويار
بومغربك كذر ايتدكجه دل جوارندن
زواله ارمز ايمش نيليم اوبنده دكل
بوكلستانده اثر يوق كل عذارندن

او بی نوایه نیچون قیدك ای فلك عجبا
نه لذت اکلادك ای موت جسم زارندن
بیورمی عالم معنی عجب نه سود اوله جق
بو خاکدانه انك بر آوج غبارندن
اولایدی سن انی ده شبهه سز یوق ایلر ایدك
اونلرك بزه بر سود یادکارندن
نه کوستر ربکا بر قبر تا ابد بسته
نه اکلارم بن انك فکر تار و مارندن
تغیر ایتمسی عین زوالدر بنجه
او پیکرك که سرم دوشدی انکسارندن
کمال عجزدن ایلر بو حاله صبر بشر
او صبری ترك ایسه خارجدر اقتدارندن
ایکی یتیم سروپای فکرتنده مقیم
خیالنك نه عجب فرقی یوق مزارندن
بیروتده قوملره دفن ایتدیکم او یار غریب
غریب کیتدی او زاقدر مزاری دارندن
بنی بو چهرهٔ خاکی ایله کورن لکن
کورر نشانه انك کوشهٔ فرارندن
اوزاق دوشرسه ده یارندن ای کوکل، دهرك
کشی اوزاق دوشه بیلمز یا کردکارندن

ختام

PL
248
T396
O4
1886